

Stalin in Molotov za samostojno politiko Sovjetske Unije?

Na gornji sliki v ospredju je Josef Stalin. V ospredju na desni je Vjačeslav Molotov, komesar vnašnjih zadev, ostali na sliki pa so razni drugi sovjetski veljaki. Pravijo, da sta se Stalin in Molotov odločila igrati s Hitlerjem bolj držno kot dosedaj, to je, "samo tojno". Da je to res, se bo kmalu raznalo. Kajti vse je odvisno tudi od tega, ali bosta v sedanjem "imperialistični vojni" zmagovala Hitler in Mussolini, ter z njima Japonska, ali pa se bo povzponjala na vrh Anglija, kateri pomaga že Zedinjene države ameriške.

Ali Anglija peša in bo v vojni z Nemčijo podlegla

Glasovi iz Anglije pričajo, da vera v njeni zmago peša. Angleški letalci niso kos nemškim, ker je Nemčija v letalstvu veliko jačja že od početka vojne in jo Anglija nikakor ne more dohititi. In nemških podmornic, ki napadajo angleške vorstne in vojne ladje, ni čezdaje manj, nego vedno več.

Resnica in propaganda
Vesti iz Anglije, ali iz katerikoli druge dežele, je kaj pada treba čitati in presojati z vidika razumevanja propagande. Cilj angleške propagande je pridobiti Zed. države v te se nešteje sodelovanje z Veliko Britanijo v njeni vojni z osiščem, ali pa tudi aktivno udeležbo v njej, ce mogoče.

Nemčija je dobila nad Anglijo ogromno prednost vsled padca Francije, s čemer angleški strategi v početku vojne niso računali. Nemčija ima vsled svojih zmag letalska in pomorska oporišča na pragu Anglije, dočim morajo angleški, ako hodočijo v Nemčijo, preko teh dežel. Zato je škoda, ki jo delajo Angleži v nemških mestih, majhna v primeri s to, ki jo prizadeva Nemčija Angliji.

V nepopisno koristi Nemčija so tudi zaloge municije, olja, žita itd., ki jih je dobila v porazenih deželah. Vrh tega so ji primorane služiti tudi "nevratne" dežele kot Jugoslavija, Švedska, Bolgarija, Ogrska, še bolj na Rumunija.

Osišče ima torej v svojem območju v vojni z Anglijo vso kontinentalno Evropo, z izjemo Grčije, ki se je uprla in prizadeva Italiji ne le poraze, nego tudi padanje njenega predstnika.

Angleške izgube na morju

V sedanji vojni je situacija za Anglijo povsem drugačna kakor v prejšnji. Nemogoč je angleškim delavcem delati v (Nadaljevanje na 5. strani.)

Posledice vpadov nemških letalcev na angleška mesta so veliko težje kot pa je angleška vlada bila prve tedne pripravljena priznati. Ruševinji namreč niso mogče skrity, škoda, ki so jo povzročili nemški letalci angleški industriji in angleškim mestom je večja kot pa jo bi mogla napraviti nemška armada s topnjoštvom tudi če se ji bi posrečilo invadirati Angliji.

V depezi iz Londona dne 1. decembra je novinar Larry Rue v čikaski Tribune poročal, da so masni napadi nemških letalcev spremenili veliko pristajajočo mesto Southampton "v pekel, ki je v plamenih od enega kraja do drugega".

Ta in prihodnji mesec se bo na sejah podpornih društev, kulturnih organizacij, slovenskih domov, zadrug itd. sklepal o predlogu za pridruženje k Prosvetni matici.

To je ustanova, ki je s skromnim sredstvi izvrnila ogromno delo in ga bo še več v bodočem. Ustanovljena je bila leta 1921 pod okriljem JSZ in deluje tako še danes.

Izdala je (včetveški letotočni povez "V senči preko pota") 18 knjig v svoji založbi — vse slovenske — v okrog 45 tisoč

LETNE SEJE

Na sejah meseca decembra se v naših klubih in društvi voli odbore za opravljanje dela v naslednjem letu.

Te vrstice so namenjene klubom JSZ. Kakor v marsikakem društvu, tako je tudi v tem ali onem klubu JSZ težko dobiti ljudi, ki bi bili pri volji prevzeti odborniška mesta. Klub JSZ pa more v naselbini in v korist naselbine ter delavskega napredka v obči pomeniti nekaj le, če je aktiven.

Duša vsakega kluba je, ali pa bi mora biti, njegov tajnik. A sam bi vseh nalog, ki so združene s tem uradom, nikakor ne zmogel. Potrebno je, da sodelujejo z njim tudi drugi odborniki kluba in VSI člani.

Ni je mučnejše seje od one, na kateri vsi "odklanajo". In ni je prijetnejše od one, na kateri se člani ne branijo dela in sprejemajo odbore z odločnostjo tudi delati v njih.

Sodruži in sodružice, potrudimo se, da bodo vse naše seje ta mesec uspešne v vsakem oziru. Prevezimo vsak svojo nalogu, pa smo lahko uverjeni, da bomo v prihodnjem letu napredovali tako kot naše gibanje zasluži. Torej udeležimo se sej in izgibamo s na njih besede "odklanjam".

ZAKONI PROTI STAVKAM POD PRETVEZO OBGRAMBE

Minuli tened izšli dve knjigi iz vrst našega gibanja

Koncem novembra je izšel v založbi Jugoslovanske delavske tiskovne družbe (Proletarca) sedemdvajseti letnik Ameriškega družinskega kolektiva. Pregled njegove vsebine je bil objavljen v prejšnji številki na 3. strani.

Enako je koncem novembra izšla knjiga Prosvetne maticice, namenjena članstvu nji pridruženih društav. Njen naslov je "Sercs preko pota". Pisala jo je Ivan Jontež.

Oba knjiga sta dokaz, da naše gibanje na prosvetnem potu uspeva vzlic oviram, ki jih ni malo. In zanašamo se, da kakovkoli so težke, bomo v bodočem lahko beležili še boljše uspehe, kakor je tudi ta večji kot je bil v tem oziru lanski.

Kdo je kriv katastrofe v Cadizu, Ohio?

Dne 29. novembra je bilo v premogovniku v Cadizu, O., 31 ruderjev živih pokopanih. Rešilna dela niso izdala. Prišli so do njih, ko je bilo že prepozno.

Predstavnik unije UMW ustavljiva, da je nepotrebno izgubo življenj zakrivila družba v oblasti, ker nista izpolnjevali varnostnih odredb.

Ako bi bili to aeroplani namen ruderji, to bi bilo krika o peti koloni in sabotaži.

A tudi na življjenja premogarjev bi se moralno paziti, čeprav so poceni.

POLITICNA MOC UNIJ

V Tolidu, Ohio, so se pri zadnjih volitvah unije CIO in AFL zedinile aktivno poseči v kampanjo za izvolitev tajnika lokalne unije avtinal delavcev (CIO) Thomasa H. Burkeja v državnih zakonodajah. Unije so si v ta namen najele skupni urad, iz katerega so vodile kampanjo. Burke je bil izvoljen.

Kakor v tem slučaju, tako se je izpričalo že pred par leti v Detroitu in tudi skozi vso zgodovino am. soc. stranke, da more delavska politična akcija kaj pomeniti le, ako unije in voditelji unij aktivno sodelujejo v nji.

Nemške in angleške izgube letal

Nemška vlada trdi, da je izgubila Anglija meseca septembra 1116 bojnih letal, Nemčija pa samo 246. Angleška poročila pa trdijo obratno. Pretiravajo oboje, kajti na obeh straneh so izgube velike, ne samo na eni.

Prispevali več. Toda že s to malo vsoto in s pomočjo pozrtvalnih naših kulturnih delavcev ter JSZ izvršili Prosvetna matica na vseh poljih veliko več dela, kot pa se bi ga od nje za omenjeno vsoto moglo prispekovati.

Na članstvu bratskih podpornih in kulturnih društav, na slovenske domove, zadruge, samostojna društva in razne druge napredne organizacije apeliramo, da naj postanejo podporniki Prosvetne maticice, aki so niso včlanjeni v nji.

KONGRES NAKLONJEN PREDLOGAM, KATERIH NAMEN JE PREPOVEDATI STAVKE V OBRAТИH, KI IZVRŠUJEJO VLADNA NAROCILA. — SLOGA MED UNIJAMI ZANJE NAJNUJNEJŠA POTREBA. SABOTAŽA, NESREČE, ALI NEPREVIDNOST?

bi 'nepristransko' odločevali v sporih med delavci in delodajalcem.

Nevarnost za unije

Slične "nepristranske komisijske" poslujejo v totalitarnih državah. Stavke so v njih prepovedane in unije so aparatu vladnega sistema. Delavci v njih nimajo nobene pravice

WILLIAM GREEN
izvoljen za predsednika AFL
v 17. termin

glasovati, pač pa dolžnost plačevati članarino.

Ako sedanj ali pa novi kongres sprejme zakon, ki bo delavcem pod gesлом narodne obrambe vzel pravico stavkati, bo zlahka razširjen na vso industrijo. Kajti da more municipala industrija obravnavati, so ji potrebe krovine, les, premog, olje itd. Torej so neposredno delavci vseh obratov v službi narodne obrambe.

Ker so se dogodile male stavke tudi v aeroplanskih tovarnah, kjer se z delom najbolj mudi, je zelo možno, da bo sprejet za kontroliranje unij in proti stavkam drastičen zakon, ki bo bodo izkorisčevali potem lahko izrabljali proti unijam kot takim, za podjavljene delavcev v korist svojih dobičkov, ne pa za pospeševanje narodne obrambe.

Cas za enotnost

V tej situaciji je nujno, da se odbora CIO in AFL, njima na čelu William Green in Philip Murray, sporazumeta za enotno takto med poslanci v (Nadaljevanje na 4. strani)

PRISTOPITE V J.S.Z.!

Cim bo izvoljena nova eksekutiva, pričnemo s sistematično kampanjo za pojačanje klubov JSZ in za ustanovitev novih v naselbinah, kjer jih še ni.

Načrt za reorganizacijo, ki je bil sprejet na zboru in po članstvu, je naletel na nekoliko opozicije, ki smo jo predvidevali in računali z njo. V Proletarcu smo že pred tedni konstatirali, da bodo tu in tam nastale težave, ki pa jih bomo s časoma premostili in zgradili v takih naselbinah še boljše klube kot smo jih imeli doslej. Kajti naš načrt pomeni res reorganizacijo, ne pa životarenje po starem.

Razveseljivo je, da je velika večina članov pravljena delati v tem smislu. Nekateri, ki so zoper načrt, so se z njim na ljubo večini sprijaznili, kar je pošteno in demokratično.

Iz Proletarca čitatelji vidijo, da je naše gibanje živo. Somišlenike ima povsod. A potrebujemo tudi več članov. Kier klubi že obstoje, pristopite vanje. Na somišlenike drugod pa apeliramo, da naj prisloni k JSZ kot člani "at large". Članarina zanje je \$1 na leto. Pridružite se našim vrstam!

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILJO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za približevanje v številki tečkega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Tragedija Rumunije

Prirodna bogastva so sreča za deželo, ki jih ima. A v slučaju Rumunije so zanjo nesreča. Do sedanje vojne je oljna polja v nji kontrolirala večinoma angleški kapital. Pred par meseci jih je siloma vzel Hitler. Kajti za Nemčijo so življensko vprašanje.

Pod vlado tujega kapitala je v Rumuniji cvetela korupcija. Kjer so bogastva, tam se lahko tudi kaj da zanje, če ne ljudstvu, pa onim, ki ga vladajo. To je vzrok, čemu je mogla razbrzana rumunska dinastija živeti tako razsipno. Tudi neštetim drugim veljakom v Rumuniji je bil cilj graft. Inozemski kapitalisti bi svoja podvzetja v Rumuniji rajše trgovsko upravljalni v plačevali od njih odkrito v državno blagajno. Toda v Rumuniji to ni šlo. Treba si je bilo pomagati s podkupninami. In dajali so jih ne samo oni, ki so dobili v posest oljna polja, nego tudi drugi investitori.

Dežela s tolikimi prirodnimi zakladi in s tako plodoviti žitnimi polji kot jih ima Rumunija bi lahko živel v blagostanju. Toda v Rumuniji so ga bile deležne le vrhnje plasti preivalstva. Sele v poslednjih par desetletjih se je v nji razvilo agrarno gibanje, ki je postal tako močno, da je bila voditelj kmečke stranke parkrat poverjena sestava vlade. Tudi socialistični pokret je dobil toliko trdna tla, da si je prizoril zastopavo v parlamentu.

Koruptnemu sistemu pa niti močna kmečka stranka ni morela storiti konca. Imel je zaščito v dinastiji in v birokraciji. Kjer se ta enkrat utrdi, ji je težko priti do živega.

Rumunija je po prejšnji svetovni vojni dobila veliko več kot ji je šlo. Rusija je vzelu minuto poletje svoje nazaj in tudi rumunsko zlato, ki ji je bilo poslano v shranitev v času prejemanje vojne, si je pridržala. Takrat namreč sta bili Rusija in Rumunija skupno v vojni proti Nemčiji, dočim so v sedanji vojni Nemčija, Rusija in Italija Rumuniju vzajemno razkosale. In to brez krvičitja. Nekaj sta dobili nazaj tudi Ogrska in Bolgarija, kar pa je Rumunije ostalo, so zasedle Hitlerjeve čete. Kajti oljna polja so še v njenih mejah. In za Nemčijo le ta kaj pomenijo. Kralj Karol je pobegnil — pravijo, da z velikimi bogastvi. In z njim nekaj njegovih najintimejših pomočnikov ter Magda Lupescu. Bili so namenjeni v Ameriko. A v Španiji so jih pridržali. Novi rumunski režim zahteva nazaj vse razen Karla.

Kaj se dogodi, ako Španija ustreže zahtevi, je svet videl v "čistki" dne 27. novembra, ko je fašistična (nacijska) železna garda poklala blizu sto bivših ministrov in drugih politikov "starega reda". Tudi taki, ki so bili voditelji kmetov, profesorji itd., ki imajo zasluge v naporih za podvig rumunskega ljudstva, so med njimi.

Krvavo soč do legionarji fašistične železne garde vprizeli v maščevanje za umor, ki ga je Karlova vlada izvršila 30. novembra 1938, torej pred dvema leti, nad fašističnim voditeljem Codreanom.

Vlada je imela njega in trinajst njegovih tovarišev v zapori v Jilavi. Zjutraj omenjenega dne je javnost obvestila, da so skušali pobegniti. Stražarji so jih dohiteli in postrelili. Železna garda trdi, da so bili umorjeni v svojih celicah, ne na pobegu.

V iste in v druge celice v isti ječi v Jilavi je sedanji nacijski režim postavil bivše ministre, bivše premierje in pa predstavnike ljudske opozicije. Sfanatizirana klika takozvane "železne garde", ki jo je ustanovil Codrean, kateri je sedaj uradno proglašen za mučenika, se je odločila za "masno čistko" in jo izvršila omenjenega 27. novembra. Poročajo, da so člani železne garde pobrali iz groba na pokopališču jetnišnice v Jilavi kosti svojega pokojnega voditelja Codreana in njegovih 13. tovarjev, zavlekli prednje svojih 64 žrtv, ki so jih po "premaganj" stražnikov vzelci iz celic, jim preklali črepnine s krampi ter jih pometali v izpraznjene grobove.

Vlada, ki ji načeljujeta dva pristaša, oziroma člana železne garde, je ta čin "ostro obsodila" in obljubila kaznovati morilice. Da pa jih ne bo treba, so izvršili "samomor". Kdor se sam ubije, ga ni treba več iskat in tudi kaznovati ga je nemogoče. Resnica je, da so še vsi živi, a "uradno" so med pokojniki. V diktaturah so mogoče tudi take komedije.

Teh 64 žrtv v Jilavi je pomenilo le signal za "čistko". Lajti po vsej Rumuniji je zadivlja drhalska strast in pričeli so se progoni, v katerih so največ trpeli Židje. Poročevalci tujih listov cenijo, da je bilo par tisoč poklanjih, oplenili pa so vse, ki so jih dosegli. Se celo v Besarabijo, ki je postala spet posest Rusije, je udrl drhalski nagon.

Codrean je maščeval in železna garda je lahko zadovoljna. A še bolj zadovoljen je Hitler. Kajti "anarhija" v Rumuniji ni mogel dovoliti. Dopustil jo je le toliko dan ali dva, da je imel dovolj vzroka proglašiti "red in mir" in to nalogo pa izročil nemški okupacijski armadi.

Tako se je Hitler iznebil bivših rumunskih politikov in se maščeval nad Zidi ne da bi se mu moglo dokazati, da je bilo to početje njegovo. In ob nem je postala Rumunija popolnoma njegova, kajti nekdo mora skrbeti za red in mir v deželi.

Železna garda je izvršila svoje krvavo opravilo. Hitler njeni vloge več ne potrebuje. In njeni člani bodo kmalu spoznali, ako že niso, da so prišli z dežja pod kap.

ANGLEZI VRACAJO ZOB ZA ZOB

PISMO IZ CLEVELANDANA

Piše IVAN JONTEZ

Ko sem te dni čital v časopisu, da je Adamičeva nova knjiga "From Many Lands" (Iz mnogih krajev; Od vseh vetrov) v dobrem podludem mesecu doživelha že svojo šesto izdajo, nisem bil presenečen. Cudno bi se mi pa zdelo, ako bi ta knjiga ne šla tako hitro izpod rok, saj je sodobna in važna za naš čas in deželo, v kateri živimo, da bolj ne more biti. Adamič je v tej knjigi s krepkimi potezami razgrnil skorjo tega, kar poznamo pod imenom Amerika in je mnogim še vedno znano le po ti skorji, in pokazal na različne človeške elemente, ki se gibljejo pod njo, na izredne možnosti, ki v njih čakajo sproščenje pa tudi na nevarnosti, ki preže pod to skorjo kakor gmote lave pod ugasmil ognjenikom in čakajo ugodne prilike, da bruhejo na dan in začno svoje unicevalno delo. Potem pa gre korak dolje in svetuje ukrepe za odvrnitev teh nevarnosti in načrt, kako izrabiti bogastvo najsijsnejših možnosti, ki se prelivajo v dobro, dozaj neizrabljene, pod vrhno skorjo Amerike.

Amerika! Odkar sem se pred tucatom let napisal ustavil v ti deželi, ter jo površno spoznal, je to ime pomenilo v mojih očeh največji, najveličastnejši eksperiment v zgodovini človeštva: usoda je privedla na kontinent milijone ljudi najrazličnejših jezikov, nagnjenih in običajev, da tu pozabijo na razprtost in sovraštvo starega sveta in se združijo v novi družini, v kateri bo prevladovala zavest, da smo vsi ljudje bistveno enakih teženj in nagnjenih in da je dobit vseh odvisen od mirnega sožitja na podlagi socialne enakopravnosti in načela enakovrednosti. Amerikanici imenujejo ta dogodek in proces, katerega je sprožil, "Melting Pot"—Topilnica narodov. Adamič ta izraz ne ugaja: v topilnicu se značilnosti posameznih elementov izgrube, dočim je v interesu Amerike, da se te značilnosti—kulturne in vobče človeške vrednote, ki so jih posamezne skupine prinesle s seboj—ne porazgube, ne utonejo v "topilnici", temveč se ohranijo in iz-

rabijo v svrhu obogatitve in oplemenitve ameriške kulture. Adamič ne mara poanglosaslonjenje Amerike, temveč resnično novo Ameriko, ki bi ljubeče negovala vse, kar ji je stari svet postal lepega in dobra, in skušala iz tega ustvariti harmonično celoto, pestro in raznoliko na oko, toda notranje enotno in trdno povezano. Sen, vreden največjih duhov in vsakih naporov in žrtv! Toda nečena nemogača utopia! Adamič je pokazal pot, ki vodi k uresničenju tega velikega ameriškega sna, ki se razodže v občajnem skupaj v ameriški džungli ter si spletla srečno družinsko gnezdo; pa tudi zgodba o Clevelandčanu Antoniu Kmetu, Lincolnu in vsem drugim velikim ameriškim duhovom. Rešitev je preprosta, dasi bo pot nedvomno dolga in naporna.

Amerika mora najprej spoznati samo sebe, analizirati samo sebe na podlagi načela popolne enakopravnosti in enakovrednosti. Narodnostni ali rassni predstodi morajo izginuti. Toleranca, to tolkanj opevanjo toleranca, ki je zgolj negativna oblika netoleranca, neutralizirana nestrost, je treba nadomestiti z nečim boljšim: namesto da velikodušno, z občutkom superiornosti toleriramo drug drugega, je treba vzeti drug drugega kakrni smo, soditi drug drugega po pravi, človeški vrednosti in drug drugemu priznati enake pravice. Potem sele, ko bomo dosegli to stopnjo, se bo resnično začel uresničevati veliki ameriški sen, potem sele se bodo sprostile danes še jedva slutenje možnosti, nakopirane pod vrhno skorjo heterogene Amerike, potem sele bo Amerika mogla nastopiti pot neoviranega vsestranskega napredka, in razmaha ter si odpreti vrata v najsvetlejšo bodočnost.

Naloge, pripraviti tla za to spremembo, je prevzel Common Council for American Unity (Splošni odbor za ameriško enotnost), pri katerem je Louis Adamič eden vodilnih duhov. Kako misli ta odbor izvesti to naloge, je pojasnjeno v zadnjem delu Adamičeve nove knjige.

Naloga, pripraviti tla za to spremembo, je prevzel Common Council for American Unity (Splošni odbor za ameriško enotnost), pri katerem je Louis Adamič eden vodilnih duhov. Kako misli ta odbor izvesti to naloge, je pojasnjeno v zadnjem delu Adamičeve nove knjige.

Odbor se bo potrudil, kakor zagotavlja tajnik Ray Božičnik, da bo zavabe in dobrega razpoloženja za vse obilo, tudi muzik bo izborna, torej odzovite se, ko prejmete njegovo vabilo. Če pa vas slučajno poštar ne najde z njim, pa smatrajte to za prav tako uradno povabilo in pridite gotovo.

J. D.

Milijone potroška za gradnjo vojaških barak

V vojaškem taboru Grant v Illinoisu grade barake za vojake, ki bodo stale 10 milijonov dolarjev. Slične potroške ima vlada z gradnjami barak v drugih vojaških taboščih.

Ste si Ameriški družinski koledar za leto 1941 že naročili?

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da je toliko ljudi izredno sposobnih za nagajanje, a ko jih vprašaš, da naj pomagajo pri konstruktivnem delu, pa izgovarjajo, da nimajo časa, ne zmožnosti?

Naraščanje in padanje glasov socialistične stranke v Illinoisu in Wisconsinu

V zgodovini ameriškega socialističnega gibanja sta poleg New Yorka, Pennsylvanije in Ohia najvažnejši državi Illinois, ker je bil tu dolgo glavni stan socijalne stranke ter urad par njenih plasli, in pa Wisconsin vsled sijajne organizacije milwaukejskih socialistov. Kar se tice osebnosti v vodstvu ameriške socialistične stranke, je bil Wisconsin prvi za New Yorkom vsled kongrešnika Bergerja, župana Hoana in drugih vodilnih sodrugov v Milwaukeeju.

Zanimivo je torej, kako so v tem državama naraščali in padali glasovi, oddani za njune predsedniške kandidate.

Najprvo bomo navedli številke iz povojne dobe in nato seznam glasov po početku socialistične stranke.

Leta 1920 je dobil predsedniški kandidat socialistične stranke E. V. Debs v državi Illinois 74.747 glasov, dasi je bila stranka tedaj vsled komunističnega razkola in komunističnih napadov zelo šibka (toda mnogo jačja kot danes).

L. 1924. soč stranke ni nominiral kandidata, pač pa podpirala progresive LaFollette. L. 1928. je soč stranka Normana Thomasa prvih nominirala. V Illinoisu je dobil 19.138 glasov, leta 1932 so njegovi glasovi narašli na 67.258 glasov, leta 1936 so padli na najnižje število 7.530, 'etos pa spet narašli na 10.914.

V Wisconsinu je dobil l. 1920 E. V. Debs 85.041 glasov, leta 1928 jih je bilo oddanih za Thomasa 18.213, štiri leta pozneje 53.379, leta 1936 je njegovo število padlo na 10.626, letos pa jih je dobil 10.937, ali 311 več kakor pred štirimi leti.

Pri tem je treba upoštevati, da je dobil pred štirimi leti v tem proti Rooseveltu kandidat Coughlinove "tretje" stranke Wm. Lemke v Wisconsinu nad 60.000 glasov, dočim je bila letos v tej državi socialistična stranka edina upoštevanja vredna "tretja" stranka.

V Illinoisu jih je dobil Lemke pred 4. leti nad 89.000 glasov. To pomeni, da so šli njegovi glasovi letos večinoma za Willkieja.

Socialistična stranka je bila v naraščanju glasov dokaj stabilna do leta 1924, ko se je na vso moč lotila sodelovanja v kampanji za LaFolletta, v nadi, da bo po mogočnem rezultatu nastala velika delavska stranka, v kateri bodo imeli socialisti častno mesto in važne odbore.

Njihovo upanje se ni izpolnilo.

Ako se upošteva, da je število volilcev od leta 1900, ko se je socialistična stranka prvič udeležila volilnega boja, narašlo za milijone, in da se med tem dobleje tudi ženske volilno pravico, tedaj vidimo, da je število sedanjih glasov v proporenem razmerju z onim, ki ga je dobila leta 1900, zelo zelo nevzpostavljeno.

Dobim je v tej dobi soč stranka izvršila na političnem in

	Illinois	Wisconsin
1900 Eugene V. Debs	9,687	7,051
1904 Eugene V. Debs	69,225	28,220
1908 Eugene V. Debs	34,711	28,170
1912 Eugene V. Debs	81,278	33,481
1916 Allan L. Benson	61,304	27,846

IZ VUKOVE ZAPUŠČINE

IVAN VUK:

PO VALOVIH DONAVE ŠIROKE...

Beležke iz popotnega dnevnika.

(Nadaljevanje)

Radevned smo se vsi ozrljani. Nekoč je bil zelo močno in važno mesto, ki je v zgodovini igralo važno vlogo. Dobro zidani stolpi, ki se še sedaj nekako samoizvestno ogledujejo v donavski površini; spominja na krvavo vlogo, ki so jo imeli. Ogenj in smrt so sipali na sovražnika. Refleksi, mestno zidovje, stolpi, kazamatni, sahatstolpi v česnatih vhodih so še povčeli sliko te trdnjave. Do leta 1912. ni bil otok ne pod turško ne pod avstrijsko vlado. V sestovni vojni je bilo tu usmrčenih mnogo življenj...

Godb je zaigrala turški pozdri...

Ta otok je bil nekoč najvažnejša strategična točka na Donavi. Donavi in lastniki tega otoka so lahko bili vsak čas gospodarji donavskega prometa.

Ko so v revolucioni leta 1804. turški dahiye pobegnili iz Belgrada v Ada-Kaleh je bil poslan vojvod Milenko, da prineče srbski vojski njihove glave. V sporazumu s poveljstvom v Ada-Kalehu je Milenko s svoimi obkoli hišo, v kateri so bili dahiye. Pobil jih je v glave prinešel na Vračar, kjer je bil Karadjordje s svojo vojsko...

"Kaj res ne plačujejo davkov in carin," je vprašal Zdravko, ko se enkrat, in ni mu hotelo v glavo. "In zakaj?"

Sopotnik je odgovoril:

"Ko je poselil otok rumunski kralj Karol, ga je otokova silovitost zelo očarala. Otočani so se kralju pritožili, če, da jim vsa lepotna in slikovitost nene pomaga. Otok je zapisan smrti."

— Zakaj, je vprašal kralj.

— Ker ne zmremo davkov.

— Kako bi vam pomagal, je vprašal kralj.

— Osvobodite nas davkov, ker je bilo nekoč, so odgovorili otočani.

Kralj se je nasmehnil.

— Če je obdavčenih 700 državljanov več ali manj, je pri tej današnji krizi pač zares vseeno.

Turki pa, kajpada, kralju niso povedali, da so nekoč bili oproščeni samo neposrednih davkov, a davek na poslovni promet so pa morali plačevati. Ali držali so se prislovice: česar te kdo ne vpraša, ne pripoveduj. In tako so bili sedaj oproščeni vseh davkov in carin. Kar čez noč se je razvilo cvetne tihotapstvo, toda finančni

minister je moral izpolniti krajjevo obljubo. Ni mu preostalo nič drugega, nego moral je ustanoviti na otoku carinsko postajo, ki kontrolira izvoz z otoka. Na otoku si lahko vsakdo za mal denar preskrbi slasice, alkohol in drugo. Ali gorje tistemu, ki bi vzel z otoka več kakor eno steklenico alkohola in en zavojček slasice. Zdaj ima otok zopet svoje dohodek in bradiat Turk pojeboval kralju Karlu, kadar se zbere v svoji edini mošči, kjer so tla pogrnjena z največjo ročno tkano preprogo sveta."

"Ali so sprejeli tudi običaje moderne Turčije," je vprašala gospa Marija.

Zdravko pa je odgovoril na mesto sopotnika.

"To se pravi, ker ste ženska, če smo kazati svoj obraz."

Gospa Marija pa Zdravka niti pogledala, a k sopotniku obrnjena, je rekla:

"Doba avtomobila in elektrike povsod prodira."

Sopotnik pa je odgovoril:

"Samo na Ada-Kalehu ne. Tu tega ne poznajo in še sedaj ni nobene avtomobilske ceste. Vodovod in električno luč pozna samo oni otočani, ki so bili kdaj na bregu Donave. Otočani so mohamedanci, nekako 700 jih je. A so mnogo bolj nosilci muslimanske tradicije. Ohranili so mnogo bolj čiste običaje nego Turki v moderni Turčiji. Tam je prepovedan pes, tu je pa še vedno edino močno pokrivalo. V Stambulu pa učil kar mrgoli nalepotičenih Turkinj v evropskih oblikeh, na tem otoku pa zapusti žena svoj dom le redko. In če že odide z doma, mora imeti gosto zastav obraz."

S čem se pa pečajo? Kaj delajo, če so tako v nekdanjosti zaljubljeni?"

"Preproga tkejo. V vsaki hišici takoreč je tkalnica preprog ali pa skladische tvornice priljubljenih orientalskih slasice. Tam je tudi nesteto majhni skladisci tobaka. Vzorci leže na lesnih mizicah pred vhodom. Sključeni starci Turki in množica otrok spremja tujca pa so senčenem parku in po edini cesti, ki vodi v notrajost otoka."

Pri mizah pa starci Turki potrežljivo čakajo na kupce. Nekaj rdeči turbani na njihovih glavah so že davno potemnili. Stope tih in oči jim zažare le, če se kdo bliža. Ta po-

FIRER V OFENZIVI, KI IMA ODLOČITI NJEGOVO BODOČNOST

Vsi veliki stroji, ki jo je imel Hitler na bojiščih v kontinentalni Evropi, mu v Angliji le ne gre tako gladko kot je pričakoval. Kajti njegov propagandisti so osmanjali, da bo že pred koncem avgusta triumfalne ukreke v Londonu.

Ako so mu ne posreči poraziti Anglije toliko, da ji bi on brez pogojenja ukaševal svoj "mirevni načrt" in "re-

zultato"

Chicago. — V torek 26. novembra je bilo v Chicagu skrajno slabo vreme. To je redni večer za vaje soc. pevskega zborja "Save". Ker pa je imel baš par dni prej koncert, je bil ta večer določen ne za vajo nego za sejo in po seji pa za zabavo.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

Glej, tudi Jakob Muha in njegova soprga Mary sta prisli!

"Čemu tudi ne?" bi vprašal kdo. "Saj je on vendar zborodvodja Save in Mary pa njena pianistica!"

Toda, kot ste čitali v prejšnjem Proletarju, je Jakob na vaji pred koncertom izjavil, da po 24. novembru odstopi. Sava si naj torej išče novega zborodvoda. Takega, ki ga bodo pevci in pevke bolj poslušali, kajor njega in prihajali na vaje ob času in ne le parkrat v mesecu nego vsak torek večer.

Ko pa je Jakob na koncertu videl, da je njegova "nebogljena" skupina predvsem maščobljena, in ko smo mu rekli, da sta on in Mary kakor zračena s Savani, je prišel, kakor še vselej, tudi omenjeni torek. Oziroma jih bodo vse določile po svetu. Oniroma jih želimo da najde v Zed. državah. Hitlerjev vpliv in moč njegove države deluje kakor magnet.

Sledi govor o marsičem. Kriza je zajela tudi ta edinstveni kočiček na zemlji tako, da skoraj ni več nikogar, ki bi kupoval njihove slasice, njihov rum in cigarete iz najfinijega turškega tobaka.

Z od Ada-Kaleha smo videli zadnji in najvažnejši del donavskih struge, del, ki je vsemu svetu poznan pod imenom "Železna vrata", ali kakor tukaj pravijo "Veliki Džerdap", ki je ena od največjih in najstranejših ovir za plovbo po dolini Donavi; ali, kakor so nekdaj govorili, po reki Ister.

Jugoslovanska obala je nizka, priljivo široka, romunska pa hribovita z dokaj strmo obalo. Hribi so poraščeni z gozdovi.

Tu je Donava najprej široka 900 metrov, a pri kraju Džerdapa pa se zoži na 560 metrov.

Džerdap ali Zeleznova vrata tvorijo mnogoštevilne podvodne stene, kamenite plitvine in grebeni, s katerimi je prenajdeno dno Donave. Pri majhnih vodih je to celo gora skal in rovov, med katerimi se suše množina donavske vode, udarjajoč bučno ob nje in deleč se v mnoge rokave. V času suše je nad vodo toliko skalnatih klad, da bi spretjen športnik lahko po njih prispepel s suhim nogami z ene obale na drugo.

Skoro vsaka stena, skoro vsak greben ima tam v Zelezni vrati svoje ime. Največja je najširša že skriljasta Pregrada, dolga 636 metrov. Njeni deli se dvigajo nad vodo po tri do štiri metre in se jim pravi: Golubačka stena, Kaludjerski kamen, Čivutski kamen in plošča. Poleg imamo na površini najbolj poznane: Prvi kamen, Crni prud, Razbojniški, Reski val, Kraljeva stena in Lazeče. To so srbska imena in dokazujejo, da so bili Srbi na Donavi že od nekdaj kakor doma.

Po sredini reke, imenovani matiel, kjer bi morale plavati ladje, je globina v začetku 39 centimetrov. Pa so še na matici plitkejsa mesta, po 26 cm. Ali takoj dalje, med Razbojniki in Reski valom, se poglobi na 49 metrov. Med matico in jugoslovansko obalo je Donava tudi zelo plitva, tako 0.12 do 1.50 metra.

Od Prvega do Čivutskega kamena matica vijuga kakor kača, se vrta, zvija in teče med ostrinami skal, ploč in kamenitih končev, dokler se komaj ne reši v tih, ali zopet plitvo strugo pod Pregradom.

(Dalje prihodnjič.)

"Koledar za leto 1941 je pa zares vreden več kot enega dolara," piše rojakinja, ki pravi, da vsak letnik pazno prečita in presoja vsebino.

"Save" bo napredovala

Chicago. — V torek 26. novembra je bilo v Chicagu skrajno slabo vreme. To je redni večer za vaje soc. pevskega zborja "Save". Ker pa je imel baš par dni prej koncert, je bil ta večer določen ne za vajo nego za sejo in po seji pa za zabavo.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval, če bi zanesel sodički piva navzgor ali ne. A ko se je bliza 8. ura, so se začela vrata pri vhodu v Center odpirati in dvorana, kjer se vrše vaje, se je napolnila. Prišlo je kakih 40 oseb, morda par več, sami Savani.

"Saj ne bo nikogar," je rekel nekdo, ki je premišljeval,

• • KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE • •

KOMENTARJI

Hrvatski fašistični dijaki na univerzi v Zagrebu so s svojimi demonstracijami koncem novembra napravili oblastim tolliko neprilik, da so ukinule potuk. Ameriški tisk označuje v depešah iz Jugoslavije te dijake za "hrvatske ekstremiste, ki zahtevajo, da postane Hrvatska racijski protektorat." Kar ti dijaki v resnic počno, je priviranje olja na cenzu sovraštva do Srbov v Beogradu. Kdo ve, če niso le golo orodje agentov provokatorjev v službi Hitlerjevega ministra propagande, ki ima svoje mreže razpredeljene po vsem svetu! In lahko je tudi, da ima svoje prste vmes Mussolini. Kajti v Albaniji mu gre trda pa pritska na Beograd, naj mu gre na roko v vojni z Grčijo.

"**Protektorat**" je stvar, ki si je ne želi nične komur je za svobodo naroda. Slovaška je "protektorat". Hitlerjev "protektorat" je uveljavljen tudi nad Belgijo, Nizozemsko, Norveško, češko, Poljsko, nad dve ma tretjinama Francije itd. Univerze v Pragi, Parizu, dve na Nizozemskem in razne druge šole v teh protektoratih so zaprte za kazen dijakom, ker so si upali "protestirati" proti naredbam in regulacijam, s katerimi jih "čuti" nemški fizir. Hrvatski fašistični visokošolci v Zagrebu se igraju, z ognjem in svobodo, ki so jo sedaj že delenje. Zaslužijo, da jih bi poslalo v prisilno delavnico, namesto v univerzo.

"**Ameriški Slovensec**" kuje kapital iz dejstva, da bo prihodnje leto praznoval 50-letnico svojega izhajanja. Ta jubilej si je biziško prilastil. Sedanji lastniki imena "A. S." po krivem trdijo, da NJIHOV list izhaja že 50. leto. Le ime je toliko staro, toda njihov list, ki se je pred spremembom imenoval Edinost, pa bo moral izhajati že mnogo mnogo let, predno bo mogel resnično trdit, da je dosegel 50-letnico. "**Proletarac**" in JSZ sta imela v njuni dolgi zgodovini veliko odkritih nasprotnikov, kateri smo spoštovali prav zato, ker so bili ODKRITI. A pojavljali so se tu in tam tudi tak, ki so ruvarili odznotraj. Ne prvi ne drugi niso uspeli. Nič ne izgleda, da bodo imeli kaj več sreče v bodoče.

Frank Bolka (Milwaukee) je porabil par kolon v Proletarcu in nato še v Prosjeti v slovenskem in angleškem jeziku za kritiko proti Proletarcu, ker je grajal akrobatsko politiko John L. Lewisa v zadnjih

volilni kampanji. Lewis se je ukalil v nji, a Bolka še opravičuje njegovo agitacijo za Willkieja, o kateremu je znan, da ni priatelj unij. Proletarci pravi, čes, temu pričakovati od Lawisa, da bi indorsiral Normanja Thomasa, ko niti socialisti v Wisconsinu med njimi en član strankine ekselktive, niso v unijah agitirali zanj, nego za Roosevelta, ali pa molčali. Proletarci je Bolko že pozval, da naj v takih trditvah navede imena, česar ni še storil. A iz njegovih očitkov je razvidno, da je Proletarci bolj agitiral za socialistično listo, kakor pa socialisti v Wisconsinu, čeprav so nekateri naši prijatelji sodruži v Milwaukeeju hudovali na nas, da smo mlačni v kampanji za socialistični tiket. Kolikor nam znano, ni v Wisconsinu agitiral zanj noben delavski list, tudi Kenosha Labor ne, čeprav imajo socialisti pri njemu vplivno besedo.

Na varnem v Ameriki je vedno natančno vemo, kako lum-parska je Anglia in kako gnila je bila Francija. Torej je polnoma pravilno, da "smo bili" proti vsakršni akciji njima v pomoč. Marksistično in mednarodno sicer to ni bilo, toda kdo se dandanašnji — v dobi Hitlerjeve poplave — sploh še ukvarja z marksizmom! Reci, da si marksist, pa te označijo za Žida! Bodи za "apizarški mir" in proti žalitvam fašističnih diktatorjev, pa si ameriški "patriot" ali vsaj pacifist.

Družba treznosti med Slovenci v Ameriki ne bi bila napena stvar. Koristila bi posameznikom na žepih in zdravju, blagajnam podpornih organizacij, toda škodila bi zdravnikom, pivovarnam, žganjam, vinarnam, domovom, njihnim klubom in drugim ustanovanjam, ki so subvencirane s pomočjo pijač in pitja. Veliko abstinencno gibanje bi moralo ob enem imeti načrt kako vzdrževati vse to brez pomoči buteljk in sodov. Vrh tega bi morali stati v ospredju takega gibanja ljudje, katerim se ne bi moglo očitati, da so zoper "pijač" šele od kar je ne smejo več uživati, dočim se je prej niso branili. — J. P.

Komunistični Daily Worker je bil bombardiran, ampak ne newyorški, nego londonski. Tik njegovega urada je eksplodirala bomba nacijskega letalca.

Kongresnik Dies si prizadeva nahujskati oblasti in ljudstva v "protirdečarsko" gongo. Kamor se ozre, vidi "ko-

muniste" in petokolone. V svoji gorečnosti postaja tako nevaren, da ga je Roosevelt osobno posvaril, naj bo strpen in svojo službo izvršuje tako, kot so edčloveki, ki je na celu važne kongresne preiskovalne komisije spodboli. Težko, da bo kaj pomagalo, kajti Dies je človek, ki se ne zna brzdati in se ravna po instinktih namesto da bi ga spremjal bladen razum.

Wm. Randolph Hearst je bil včasih najmogočnejši časnikarski magnat v tej deželi. A stvari so se zaobjrile čim je umrl Arthur Brisbane. Določki so se znižali, konkurenti so ga prevršali, radio mu je odvezelo glase in treba je bilo opuščiti nekaj listov, ki so gazili najbolj v izgube. A tudi ostali se se ne izplačujejo, zato je Hearstov časopisni sindikat znova oznanil, da dividend tudi letos ne bo.

Registriranje nedržavljanov je naletelo na odporn, ali pa se je oblast v domnevovanju o številu tujcev v tej deželi jako motila. Kajti roki za registriranje poteče 26. decembra, a nad 800,000 tujcev se se ne priglasilo s svojimi podatki. Koncem novembra je oblast začela z obsežno kampanjo, s katero prizadete urigra, da naj ne čakajo do zadnjega dne; ob enem svari one, ki ne bi izvršili svoje dolžnosti, da se izpostavljajo ostrom kaznim.

Profesor Franjo Preveden se je po nepotrebnu. Ako počna psihologijo svojega naroda in sposobnosti svojih bivših drugova komunistov v demagogiranju, bi moral v naprej vedeti, da članstvo HBZ ne bo odobrilo ustanovite hrvatske stolice na vsečilišču, pa bilo eno ali drugo. Sedaj ne dobi Preveden v Zajedničaru, glasili HBZ niti prostora. Svoje bivše prijatelje komuniste razgalja v kanadskem Hrvatskem Glasu.

"Dan ujedinjenja" (Jugoslavije) so v Chicagu praznovali prošlo nedeljo v Pilsen parku. Dopoldne so se vrstile slavnosti ne maše v hrvatski in slovenski katoliški cerkvi ter v srbski pravoslavni, popoldne pa so bile ceremonije v paviljonu omenjenega parka. Skoda, da v Zagrebu ne praznujejo "ujedinjenja" šele od kar je ne smejo več uživati, dočim se je prej niso branili:

EXTRÀ!
Mussolini Organizira
Tajnu Vladu Hrvatske
sa Pavelicem na Celu.

Za vir se Radnički Glasnik sklicuje na Pertinaxa, francoškega žurnalista-begunca, ki je postal o tem v dnevniku New York Times.

Med Moskvo in Berlinom menda vzlike Molotovemu posetu v Hitlerjevo prestolnico, ni pravega soglasja. Kajti kadar Berlin javlja, "to in to smo izvršili s popolno vednostjo Moskve", hiti pojaznjevati, sovjetska časniška agencija Tass, da je "vest neosnovana". Saj bi bilo res čudno, ako bi se Rusija radovala ob pogledu, kako Nemčija pomika svojo mejo s pomočjo Madžarske in Rumunije dalj in dalj in ji postaja nevarna še posebno ob Črnomorju in v Mali Aziji. A vendar je vsa stvar še vedno tajanstvena in se še nič ne ve, ali so si vesti iz Berlina in Moskve ter zanikanja res nasprotni, ali pa le diplomatična igra v predpripravah za nove Hitlerjeve ekspade.

"Nova tretja stranka" je bližu, ako nas ne varajo poročila v komunističnih listih. Steber ji bodo komunisti in njihovi so-mišljeniki, ki imajo odbore v in službe v unijah. Hrvatski "R. G." ima o tem uredniški članek, v katerem svoje pristane opozarja, da bo kmalu sklicana konferenca za "Treču Partiju", iniciativa zanj pa prihaja iz Wisconsina in nečelu akcije je D. Smith. "Upravitelj Labor's Non-Partisan League". Ta stranka bo v nadome-

Kaj bo z Londonom, če vojna kmalu ne konča?

Nemci trdijo, da je London domalega že v razvalinah. Angleži pravijo, da Nemci pretiravajo, a priznavajo, da će se bodo vpadi nemški letalec tako vtrajno nadaljevati kot poslednjih nekaj tednov, bo to ogromno mestno postalo res ruševina. Gornje je slika ene najlepših londonskih ulic, ki je od tedaj vselej nacistički bombi že bolj spremena svojo obliko, dasi se njih posledice že na tej sliki pozna.

stilo za sedanje komunistično, ki je dobila pri zadnjih volitvah še manj glasov kot pred 4. leti: ne le to (kajti v marsikih državah so ji oblasti nagajale), nego tudi vpliva nima več pod svojim imenom.

Hrvatski pevski zbor "Zora" v Chicagu je bil včasi najboljši jugoslovanski pevski zbor v tem mestu in morda v vseh Zedinjenih državah. Šel je z opero že v "downtown". Nato so se pricelle Kolumbatovičeve spletke in zbor je veliko trpel. Pa se je končno docela preprodil. Razlika, kadar gledate njegove pevce in pevke na cdru, je, da je to zbor ameriško-hrvatske mladine, stari pa je bil zbor priseljene hrvatske "elite" generacije v Chicagu. Dopolnik v "R. G." se pritožuje, da so mladini pustili zaslужne Zorine starine "u pozadinu".

Beseda "socializem" ni monopol nobene posamezne sekte ali stranke, ki se šteje za socialistično, ali propagira socializem. Zato jo rabi za svojo na primer komunistična stranka Unije sovjetskih socialističnih republik, enako za svojo Hitlerjeva nemška narodna socialistična stranka, v Franciji jo je rabila radikalna socialistična stranka, dasi ni propagirala socialistizma, in socialistična stranka, ki je bila ZA socialistizem. Dobro je tudi vedeti, da se v Zed. državah označuje TRI stranke za socialistične.

Louis Adamič poroča v časopisu tujerodcev, da je njegova knjiga "From Many Lands" izšla že v šesti izdaji. To je razeseljivo. A bilo bi še mnogo boljše, če bi bila v prilogah za književnost, kakršne imajo veliki listi, označevana pod rubriko "Popular Sellers".

Frank Udovich.

Odgovor in pojasnilo

Chicago, Ill. — V Proletarcu dne 20. novembra piše prijatelj Jos. Snaj, da je videl v poročilih, da nameravam odstopiti iz JSZ. Naj bo prijatelju Jos. Snaju pojasnjeno, da tisto poročilo se ni glasilo pravilno. Glasiti bi se moralno, da sem "odstopil". Na redni mesečni seji kluba št. 1 JSZ 25. oktobra sem poravnal moje mesečne prispevke, obenem pa izjavil na odprtji seji, da odstopim od klubu in J. S. Z. Za vzrok sem navedel, ker sem videl v Proletarcu z dne 23. oktobra t. l. izid splošnega glasovanja, da je članstvo odglasovalo za načrt reorganiziranja JSZ, kateri je bil formalno sprejet na XII. rednem zboru dne 6. julija t. l. v Clevelandu, Ohio, s 347 proti 118 glasovi. Kar pomeni, da JSZ odstopi iz socialistične stranke. Prijatelj Jos. Snaj pravi, da se tak umik meni kot staremu članu nič kaj ne poda. Dobro. Saj se tudi JSZ kot taki

pravilno vprašava, ali mi pišete, da vas peljem naravnost v tovarno, kjer si lahko zberete fino Sterling suknjo ali Fur Coat, in to do \$5 do \$25 cenejši, kakor kje drugje.

IZ KANSASA

V nedeljo 24. novembra se je vršila seja našega soc. kluba in sicer smo šli to pot v Yale. Udeležba je bila bolj pliča; pa kaj hočeš? Prvi nima svojega vozila, iti pač 8 ali 10 milij je pa res predalec; drugi imata "obišk" doma; pri tretjem so imeli "domač praznik", ker so prešla kralji itd. Vendar je nas prišlo skupaj prilično število, da smo lahko ukrepali glede raznih stvari, ki so bile na dnevnem redu. Razpravljali smo kako bi bilo bolj uspešno razpečavanje Družinskega kaledarja po kantskih naselbih, nominirali kandidate v razne odbore JSZ in kako pomnožiti naše vrste in povečati klubove aktivnosti.

V klub je pristopila Mary Vertnik. Pa sem ji omenil njenе vrle hčerke, ki so volile soc. kandidate, potem so bile pa razčarane, ko so videle v lokalnem časopisu — ki pozna le republikansko in demokratsko stranko — število odanih glasov za razne kandidate teh dveh strank, nikjer pa nobene besedice, niti številke glede socialističnih glasov; ker to pač najraje zamolče, da se jih zmore dobiti potom uradnih potrošnikov. Odgovorila je, da vključi razočaranju še vedno glasujejo za soc. liste.

Po seji se je razvila prava domača zabava. Pesem za pesmi se je razlegala, da so "Yelčanje" pač misili, da se vrši ohcit v njih nasečini. Dobro, da nimajo ne župana, ne policaja, da lahko rajaš po milij volji. Prihodnja seja se bo vršila 4. nedeljo v decembri pri s. Ulepuhu na Breezy Hillu.

Dne 25. in 26. novembra je na sodišču v Pittsburghu dobljeno državljanstvo nad 20 Slovencev. Na vrsti so zdaj največ žene, kajti možje so se za to večinoma že prej pobrigali, svoje žene so pa potiskali na stran s starinsko in z mahom po hrbtni poraščeno plesivo o-pazko, da tega pri kuhinjskem opravlju itak ne rabijo.

Pa se nekaj za "sport page"!

Čas je tukaj, ko prijatelji lov spet poskušajo svojo srečo.

"Ce se stopiš na polje ali v grmovje, se povsod spotaknes ob zajca", mi je rekèl prijatelj, vračajoč se iz lova s puško na rameni in obložen z vevericami, ki mu gredo letos bolj v slast kot zajci. Druga leta je celo zidino nosil v včasih kar vozil zajce domov. Odkar mu je pa žena zbolela za tularemijo ali zajčjo mrzlico, katero se je nalezla pri pripravljanju te divjadi, jih pa nemara več. "Če me že prime skušnjava, da ga ustrelim, ga vseeno ne pobrem", mi je pravil. Farmarji pa spet jamrajo, da jim bo ta nadloga uničila ozimino.

A. Shular.

ZAKONI PROTI STAVKAM POD PRETEVO OBRAMBE

(Nadaljevanje z 1. strani.)

zvezni zakonodajci in v javnosti. Nasprotniki organizirane delavnate skušajo unijam in ezborknikom unij pritisniti prečel nelojalnosti do dežele, čes, tem ni za obrambo!

Vmes vpletajo še poročila o sabotaži, ki se dogajajo v tovarnah, katere hite z vladnimi naročili. Tu se je dogodila "ne-pojasnjena" eksplozija, tam so učnali v ravnokar dograjenem letalu dinamit, produkcija v oni tovarni pesa itd.

Te vrste "patrioti" res lahko pridrže velik del javnosti proti delavstvu, ake ne bodo unije skupno nastopile s svojo kampanjo.

V interesu unije je, da se sabotažna dejanja ne pripisujejo njim in v ta namen morajo v javnost s propagando, s katero jih bodo dokazale, čigava je krivda za eksplozije in druge nesreče. Delavci si jih ne žele. In če je res toliko petokolcev in sabotažnikov, kot se posreča, tedaj je za unije prav tako koristno, da jih izsledi in jim preprečijo njihovo delovanje, kakor za deželo v splošnem. Za unije še posebno, ker se delavce najraje dolži zlih dejanj, namesto agente provokatorje in izkorisčevalce.

Ste si Ameriški družinski kaledar za leto 1941 že načrili?

AGITATORJI NA DELU

Vse naročnine, ki jih pošlje za drugi agitatorji Proletarca, so izte na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celotno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

XII. IZKAZ

Jennie Dagarin, Cleveland, O.	12½
John Zornik, Detroit, Mich.	12
Martin Judnick, Waukegan, Ill.	8
Chas. Fogore	

Ali Anglija peša in bo v vojni z Nemčijo podlegla?

(Nadaljevanje s 1. strani.)

mru in sistematično, ako na to varne padajo bombe in ognjene plohe. Tudi mnogo velikih shramb, v katerih ima Anglia živila v rezervi, so nemški letalci že unišili.

Treba se je torej žuriti z dovozom potrebnim po morju. V prejšnji vojni ji je bilo to razmeroma lahko, kajti dobivala jih je še škandinavskih dežel, Danske in Nizozemske, iz francoskih kolonij po Sredozemskem morju in iz drugih bližnjih krajev. V sedanjem vojni so ji tiri zapri, ker so pod Hitlerjevo-Mussolinijevim oblastjo. Odvisna je torej od dovoza iz Južne in Severne Amerike in iz svojih oddaljenih kolonij in kominjnov.

V vojem času je plovba iz teh krajev še daljša, karov v mornem. A okrog Anglije, v razdalji stotine milij po Atlantiku, pa preži na angleški tovor celo omrežje nemških podmornic in nemških letalci.

Tisoče v tisoče ton žita, mesta, olja itd. so že poginali na morsko dno. In to se pozna. Nemčija potaplja angleške ladje hitreje kot pa je angleškim ladjedelnicam mogoče zgraditi novih. In znatno več karov v prejšnji vojni.

Apeli na Ameriko

Torej tudi ako odstojemo dolžni del angleškega jamranja za propagando, s katero si skuša dobiti simpatije, vidimo, da je položaj za Anglijo vse kaj drugega kot rožnat. Lahko si predstavljamo, da mora prebilavstvo njenih mest vsled neprstanega bombardiranja obupati, in če nastane še glad, je Anglija poražena tudi če Italijo prejema.

Naravno, da se v teh okoliščinah obrača na Zed. države, da več letal, več ladij in več živil. Vrha tega želi, da bi Zed. države dovolile svojim ladjam pluti s tovorem v angleške luke in jih bi na poti stražile s svojimi vojnimi ladjami. To bi pomnilo, da bi še Zed. države v vojno z Nemčijo, tudi če je ne bi napovedale.

Vprašanje financ

Angleški poslanik pri ameriški vladi Lothian je nedavno kratomalo izjavil, da Angliji pojemajo tudi njene finance. Ako ji Zed. države ne bodo prodajale na upanje, postane njen položaj resnično nevzdržljiv. Po zakonu pa ne smejo Zed. države prodajati na upanje nobeni deželi, ki zaostane z obveznostmi. Anglija je ena izmed njih. Njen dolg Zed. državam znaša izza prejšnje vojne stotine milijone dolarjev. Ona ga je pozabil. Da se to več ne zgodi, je zvezni kongres sprejel omenjeni zakon.

V prihodnjem kongresu bo gotovo predlagano, da se ga preklicuje ali vsaj omili. Toda opozicija že sedaj obeta, da bo nasprotovala z vsemi svojimi močmi.

Tipanje za mir

V Angliji vedo, da ne smejo upati preveč na Ameriko, pa se

nekateri njeni politiki in ekonomi ogrevajo za mir "pod častnimi pogoji". Pri volji so Hitlerju priznati oblast nad Evropo, kajti ima jo že sedaj. Premier Churchill je za nadaljevanje vojne do zmage. Toda že bo javno mnenje v Angliji za sklenitev miru v veri, da je Hitlerja nemogoče premagati, se bo moral Churchill umakniti.

Za mir delujejo tudi mnogi drugi vplivni faktorji v Evropi. Gladna ljudstva ga žele, ker bi rada nazaj v "normalne razmere". Stockholm in Vatikan haje delujeta zanj, in pa tisti "apizerji" v Zed. državah, Angliji in v Franciji, ki se boje, da ako se Anglija, Nemčija in Italija v vojni do kraja izčrpajo, bo nad njimi zavladala Moskva. Njen režim pa smatrajo za še večje zlo kot je fašistični in nacijski.

Vse je odviano od USA

Iz poročil, trenja in situacije v splošnem je soditi, da bo Anglija vztrajala, pod pogojem, da jih bodo Zed. države pomagale več nego doslej, in to ne samo za denar nego res pomaga.

Mnogo odvisi glede nadaljevanja vojne tudi od Rusije, ki pa še vedno ni določeno pokazala, komu želi zmago. Sodeluje z Nemčijo, ne sicer niti z daleč toliko kot Zed. države z Anglijo, a vendar se trgovina med njima veča. Nikjer pa ni še dokaza, da so odnosaji med Berlinom in Moskvo zaupni, pač pa je verjeti nasprotno.

Anton Zornik piše

Herminie, Pa. — Jos. Snoy je v eni prejšnjih številki Proletarca dejal, da se so dopisniki temu listu nekako odtujili.

(Op.) — Proletarci ima najboljše dopisnike, ki si jih slovenski list v Ameriki sploh moreže zeteti. Škoda le, da nima več prostora.

Jaz bi se rad že večkrat kaj oglasil, pa kaj, ko je toliko konfuzije, ljudje pa silno občutljivi. Gledate reorganizacije JSZ se nekateri sklicujejo na Marks in Engelsa ter njun manifest. A kaj točnega v dokaz ne morejo pristeti, ker niti sami ne vedo, kaj naj bi dokazali.

Pričkamo se tudi, da-l se bo kapitalizem umaknil mirno, ali s silo. A ob enem vidimo, da se umika pred našimi očmi, ali vsaj, da spreminja svojo obliko v smeri, kakršne je staro kapitalizem na vso moč pobijal.

Rooseveltova administracija je nedvomno storila marsikaj, kar se lahko smatra za socialne pridobitve. Se imam nekaj iztisov socialističnega dnevnika Milwaukee Leader, v katerem je leta 1912 poudujarjal svoj program Victor L. Berger, ko je bil prvič izvoljen v kongres na socialističnem tiketu.

Ko je Berger v kongresu oznanjal svoj program, so se iz njega norčevali, da je prišel 100 let prejšnjaj. A le dobrih 25 let pozneje se je moral Bergerjevega programa poslužiti na socialističnem tiketu.

V Angliji vedo, da ne smejo

upati preveč na Ameriko, pa se

OFENZIVA NA ANGLEŠKA MESTA

Nemški letalci napadajo angleška mesta, v masnih poletih. Včasih mejo bombe sdržama po cel dan in se radujejo ruševin in plamenom pod seboj. Gornje je slika iz enega prizadetih angleških obrežnih mest.

new deal, da je rešil deželo iz poloma in otel millione pred smrtno vsled glada.

Ta proces se je mirno izvršil. V nasprotnem slučaju bi se dogodili krvavi poboji, ker bi gladini ne hoteli umreti brez protesta. Dogodila bi se civilna vojna in kdove kakšne bi bile njene posledice. Tako pa se naš razvoj mirno vrši in ljudstvo je zadovoljno, da mu ni treba skozi grozote, v kakršnih se morajo pomikati razni narodi v Evropi in Aziji.

Socialistom gre torej priznanje, da so pod vodstvom Berlinja in drugih že takrat, ko so bili "sto let prezgodaj", deželi pravili dober program, s katerim se je rešila.

Tisti socialisti, ki se ukvarjajo s teorijo in govorje se vedno s stališčem starih marksističnih razlaganj, pozabljajo, da so bili takrat strojki še v najpriročnejšem stanju, delavci pa garali po 12 ur in dle vsak dan v tednu. Od 5. zjutraj do 10. zvečer.

Tudi takrat so se nekateri upirali socialističnim kriticam, Z. Andrejem Furlanom, ki je sedaj zobozdravnik v Waukeganu, sva pred leti ogledovala angleško ladjo, ki je desetletja služila za jetniški tabor, za oddajanja rebelov v izgnanstvo v kolonije.

Takrat so delavci v Angliji zaslužili po 10c na dan za 16-urno delo. A so se borili in si prizorili nešteto pridobitev, katero jim sedaj ogroža fašizem.

Delavci so se včasih silovito borili proti mašineriji. A ta je

zmagala vseeno in za delavce je samo še vprašanje, kako si jo podvreči, da bo delala njim v korist, ne pa jih metalna proti San Franciscu. In v tem mestu, kot veš, je kraj, ki ga imenujemo "kranjski hrib". Tja sva se peljala k mesaru, da si kupim za cel copak kranjskih klobas. Kot ti je znano, se na kranjskem hribu dobi vse, le zvestega naročnika Proletarca je izredno težko najti.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Poznaš me, da sem rad krajzen, vesel. Toda za take stvari je treba imeti ne samo dobro naturo nego tudi vzrok. Takoj, da se enaka tragedija ne ponovi v tej deželi. Ne pojdi, da je v amfiteatru Hitlerjevih in Mussolinijevih agentov. Vemo, da je pot demokracije trnjava, toda nikar je ne zamenjammo s fašistično, po kateri so skoz in koz le milake krv.

Delavci te deželi so močni, ako se skupno združijo v unijah in za politično akcijo. Socialisti naj pomagajo pri tem, namesto da bi se delili na struje, kajti dela imamo zadosti vsi do zadnjega. Kaj bi se kučali, če glasovanje v JSZ ni izpadlo kakor so nekateri želeli. Nihče se ne bo radi tega umaknil, ako ima socialistično prepricanje v srcu in duši. Umaknje se torej le taki, ki ga imajo samo v svoji, rdeči članski karti. A ideje socialistizma se uresničujejo vzdolj onim, ki so napadali stroje, in kljub tistim, ki nagajajo napredku.

Going Fast

Although more than half of the press run of our American Family Almanac is generally ordered by lodges and individuals before it is ready for distribution, announcement last week that the 1941-edition is out has spurred sales considerably, and those groups and individuals desiring copies for their December meetings are assured of getting them.

Sales are well up to other years despite the increase in price which rapidly increasing publication costs have necessitated.

Anton Zornik, salesman par excellent, has already ordered 150 copies for his locality in eastern Pennsylvania, and there is strong likelihood that he will surpass his record of 300 copies sold last year. It is a foregone conclusion that Cleveland's Anton Jankovich will make a good account of himself likewise. Cleveland has already ordered over 200 copies, and indications from that Slovene center are favorable for record sales this year. All Slovene sections throughout the country, for the Almanac is distributed nationally as well as in Canada, are responding vigorously and are taking up the work of distributing this outstanding 224-page Slovene annual with enthusiasm.

Many comments have already been made on the rich contents as well as the technical and illustrative angles of the present edition.

Hundreds of individuals and libraries will add it to those of other years on their library shelves, as they regard it the most authentic reference book for historical data about our people to be found anywhere.

Add it to your reading list.

EDUCATIONAL BUREAU IS DISTRIBUTING "SENCA PREKO POTA"

This week the JSF Educational Bureau is making its annual distribution of books to affiliated organizations. Where last year the Bureau encountered new obstacles because of the war and was unable to get more than half of its customary order of books from Europe, this year it again published its own book.

Author of "Senca preko pota" is not a new author in the field of Slovene journalism. Ivan Jontez has edited and contributed to our publications for a good many years. His interesting stories can be found regularly in the American Family Almanac, May Herald and Cankar's Herald where he is occupied the past few months collecting and publishing historical data about Slovene organizations in Cleveland. Many know him through his Cleveland Letter in Proletarec. Recently his original and translated stories were highly enjoyed by readers of Prosveta. A prolific writer, Ivan is one of our favorites and is at his best in the work published by the Educational Bureau this year.

Distribution of the book will be made through secretaries of all fraternal and cultural organizations affiliated with the Educational Bureau.

John L. Lewis Lives Up to His Promise; Philip Murray Elected CIO President

ATLANTIC CITY—John L. Lewis, affect the millions of workers in the bowed himself out of the presidency country."

These seven CIO officials were appointed without consulting CIO, Lewis points out, and they have therefore "been placed in an anomalous position which allows them neither to further as official representatives the policies of the CIO nor to withhold in the name of the CIO, official approval of national defense policies and procedure.

"There are men in high places in the nation today who do not want labor to participate because they know that labor's voice will be raised against their efforts to pervert the idea of national defense to the service of private greed.

"Labor demands adequate representation and not on the basis that now exists of one lonely representative to 100 millionaires."

Lewis' report to the convention showed the largest organizational and legislative advances in its history.

Philip Murray New President

Philip Murray, who was elected the new president of the CIO, said that his chairmanship of the steel workers' organizing committee will not interfere with his new duties.

Murray comes from Pittsburgh, Pa., and is 54 years old. He is vice-president of the United Mine Workers of America which pays him a salary of \$18,000 a year.

Murray, the man who took over the tremendous task of CIO-organizing the nation's mighty steel industry and made a success of it, was elected unanimously on the final day of the convention.

One of his first acts as head of the CIO was the announcement that a widespread organizational drive for which the CIO is well equipped with organizers and money, will be undertaken immediately.

Sec. James B. Carey, Vice-Presidents Emil Rieve, S. H. Dalrymple, R. H. Thomas, and Reid Robinson, were re-elected. Elected to the vacancies created by the election of Murray to the Presidency and the retirement of Sidney Hillman because of National Defense activities were Frank Rosenbloom of the Amalgamated Clothing Workers and Pres. Joseph Curran of the National Maritime Union.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

Here It Is, Folks Another Party at SLC

CHICAGO.—Some time this week the mailman will bring each and every member of the Slovene Labor Center Social Club a special invitation to the Club's shindig at the Center, Friday, Dec. 6.

That you will come, we take for granted, basing our assumption on past affairs and the fact that there have been repeated requests voiced for more social activity in the Club.

With Joe Turpin in charge, you can look for something new by way of the kitchen, but of course, it won't be "regret" as snow now covers Chicago.

Secretary, Ray Bozicnik, is keeping all other arrangements going along smoothly, and you are assured of a pleasant evening.

Don't forget the date — Friday, Dec. 6.

"Sava's" Appreciation

CHICAGO.—Singing Society "Sava" expresses its sincere appreciation for the moral and financial support we received from our many friends and sympathizers at our concert held Sunday, Nov. 24, at the SNPJ Hall. It was encouraging to see them swell up the attendance and in that manner reward the singers for their months of hard work rehearsing and preparing for the concert. Such moral support and devotion as you have given our chorus, can and will bring forth from the singers of "Sava" a stronger determination to carry on in splendid fashion for more and even better concerts in the future.

We are also grateful to Misses Anna Beniger and Violette Cvetkov, soprano soloists and their piano accompanists, Jasna Bjankini and Augusta Merc. Their vocal selections enriched our program and were well received. It was a pleasure to have had them both in our midst. Both young ladies have selected singing for their careers, and singing society "Sava" joins their many friends wishing them both a brilliant success.

At this time we also wish to express our appreciation to Andrew Miski who so ably assisted Mr. and Mrs. Muha, instructors of Sava, in directing the operetta "Povodni mož" which was so well received by the audience. Mrs. Bozicnik and her assistants, Sylvia and Margaret, did an excellent job in the kitchen department. Math Videgar, with the help of Frank Sodnik, Sam Reven, Frank Biziak, Jos. Oblak and a host of others saw to it that the refreshments were handled in proper fashion.

Likewise are we grateful to all who helped to make our concert the success that it was; those who attended, the ones that solicited ads for our program book, the members and friends who sold admission tickets, yes, and even to our former "Sava" singer, Anton Medved, of Pueblo, Colo., for his kind boost in Prosveta. (Tony, you missed a good concert. How about surprising us with a visit at one of our future programs?)

It is this collective work that "Sava" is thankful for and we hope to have your continued support for our future concerts. "Sava" will do its share and with your cooperation we will spend more pleasant afternoons and evenings together.

John Rak, President of Sava.

Resolutions accepted were: 1. For the protection of Labor in the administration of the Conscription Law. 2. For the preservation of peace and democratic institutions. 3. For guarantees of collective bargaining in government contracts, loans and purchases. 4. A statement reaffirming Americanism of CIO and opposition to foreign "isms."

The issue of peace in the American labor movement, solution of which many believed would be hastened by Lewis' resignation, still remains the little dove huddled out on a branch as the storms continue raging in both unions.

The fact that John L. Lewis is still president of the United Mine Workers of America makes him the powerful behind-the-scenes force in the CIO in the future as in the past. A statement by William Green of the AFL said that there is no possibility for peace as long as Lewis continues to hold the presidency of the UMWU.

Hillman for Peace

Sidney Hillman, a vice-president of the CIO, who served with Lewis and Philip Murray on the CIO committee in the most recent peace parleys, publicly differed with Lewis' appraisal and insisted that a unity plan could be arrived at.

Philip Murray New President

Philip Murray, who was elected the new president of the CIO, said that his chairmanship of the steel workers' organizing committee will not interfere with his new duties.

Murray comes from Pittsburgh, Pa., and is 54 years old. He is vice-president of the United Mine Workers of America which pays him a salary of \$18,000 a year.

Murray, the man who took over the tremendous task of CIO-organizing the nation's mighty steel industry and made a success of it, was elected unanimously on the final day of the convention.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will

about labor's representation on the National Defense Advisory Commission, he said, "labor is limited to one lonely representative to 100 millionaires." It is so inadequate that "labor has been practically ignored," John L. Lewis stated in the section of his report on the functions and policies of the Defense body.

According to Lewis' report, the 16 officials of labor unions appointed by the Labor Commissioner to sit on a labor policy advisory committee, of which seven are from CIO, have no real influence on policies "that will</p